

► SLOVENSKI MUČENCI 20. STOLETJA

Tokrat predstavljamo tri svetniške kandidate s seznama 26 žrtev komunističnega nasilja iz različnih krajev Slovenije: duhovnika iz mariborske nadškofije, učiteljico iz novomeške škofije in bogoslovca iz koprške škofije.

Ločeno od tega postopka tečeta tudi postopka za beatifikacijo duhovnika Danijela Halasa iz murskosoboške škofije in za beatifikacijo ljubljanskega nadškofa, velikega pričevalca Antona Vovka.

Ignacij Nadrah

Predan duhovniškemu poslanstvu

Duhovnik Ignacij Nadrah (1896–1947) je bil iz nadškofije Maribor. Bil je prvorojenec, rodil se je v kmečki družini na Mrzlem Polju pri Stični. Po maturi je kar v Stični začel študirati teologijo; tam so bili namreč takrat zaradi soške fronte goriški bogoslovci s svojimi profesorji. Tako je po mašniškem posvečenju leta 1920 tri leta deloval v goriški nadškofiji. Potem je prestopil v mariborsko škofijo. Kot kaplan je služboval pri Sv. Trojici v Halozah, v Hočah in na Muti, leta 1928 je sprejel službo župnika pri Sv. Mariji v Puščavi. Prišla je druga svetovna vojna. Nacisti so ga tako kot druge slovenske duhovnike izgnali na Hrvaško. Po izgnanstvu in bivanju na domačiji pri Stični se je po končani vojni vrnil k sv. Mariji v Puščavo. Z veliko vnemo se je lotil obnove župnijske cerkve sv. Marije. Tako kot njegovi domači (en brat je bil ubit v Šentvidu pri Ljubljani, drugi na Teharjah) je bil tudi on na seznamu.

9. januarja 1947 je bil sam v župnišču, saj je bila njegova gospodinja doma na Mrzlem Polju

IGNACIJ NADRAH

pri Stični. Župnik bi moral začeti mašo, a ga ni bilo v cerkev. Ko je šel ministrant ponj, je bilo župnišče odprto. Našel ga je na stopnicah, kjer je ležal v krvi. Klical je Boga na pomoč. Sosedje so poklicali milico in zdravnika iz Lovrenca na Pohorju, ki je ugotovil hudo poškodbo. Lobanja je bila dvakrat prebita in ni bilo več pomoči. Po treh dneh je umrl v bolnišnici. Ljudje so takoj vedeli, kdo mu je zadal smrtne rane. V spominu jim je župnik Nadrah ostal zapisan kot človek blage in mirne narave, ves predan svojemu duhovniškemu poslanstvu.

MARICA NARTNIK

Marica Nartnik

»Meni je vera vse«

Marica Nartnik (1905–1942) se je rodila leta 1905 v Kozarščah pri Tolminu. Vihar soške fronte je družino pregnal od doma; naselili so se v Praprotnici pri Mirni. Marico so poslali v Ljubljano, kjer je pri uršulinkah naredila meščansko šolo in dva letnika učiteljica. Po letu 1927 je poučevala po raznih krajih, nazadnje v Rožnem Dolu pri Semiču. Bila je učiteljica z vsem srcem. Pridružila se je članicam Katoliške akcije za učiteljice. Za veliko noč 1939 se je v Rimu udeležila kongresa Katoliške akcije za dekleta. Navdušeno je ponavljala: »Ni nam mar noben vihar, saj ti si, Gospod, naš krmar. Le zate živimo, Gospod in naš Kralj.«

Drugo leto italijanske okupacije je v Belo krajino prineslo težko ozračje. Začelnjale so se ugrabitve vernih ljudi, nadaljevalo se je streljanje talcev. Marica je junija 1942 v Semiču pomagala pripravljati otroke za prvo sveto obhajilo, zato je bila pri komunistih slabo zapisana. Duhovnik katehet jo je na to opozoril, pa je odvrnila, da je pripravljena na vse, »če bi bilo potrebno, dam rada svoje življenje«.

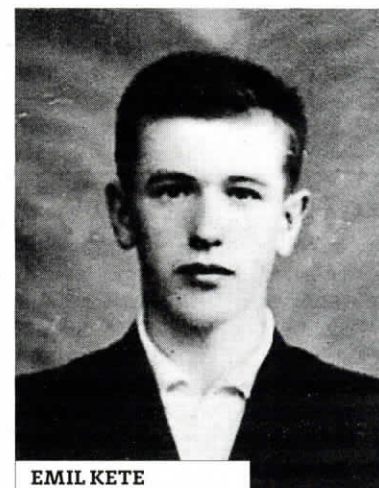
Nekaj dni pred prvim obhajilom, po 20. juniju, so pozno zvečer prišli ponjo oboroženi neznanci in zahtevali, da gre z njimi v »štáb«, ker je osumljena. Ni hotela iti, pa so jo prijeli in odnesli. Daleč od Rožnega Dola so jo zaslisevali. Iz zapisnika, ki se je kasneje našel, je razvidno, kaj vse so jo spraševali. Na vprašanje »Zakaj ste se vedno borili proti komunizmu?« je odgovorila: »Zaradi tega, ker ni na verski podlagi. Meni je vera vse.« Zapisnik je tudi podpisala. Še isti dan, 25. junija 1942, so jo mučili in ustrelili.

Umorili so jo v bližini Vrčic na poti proti Mirni gori. Šele 1. aprila 1943 se je posrečilo, da so njene zemeljske ostanke izkopal in prepekljali v Semič, kjer so jih pokopali. Priča, ki je bil takrat ministrant, si je zapomnil župnikove besede ob pogrebu Marice: »Če smo kdaj na tem pokopališču pokopavali svetnico, jo pokopavamo danes.« Župnik je tudi povedal, da mu je še zadnji dan na poti v Semič rekla: »Že zdaj molim za tiste, ki me bodo umorili.«

Emil Kete

Ker je bil bogoslovec

Bogoslovec Emil Kete (1924–1944) iz škofije Koper se je rodil 1. julija 1924 v Dolenjah (župnija Planina pri Ajdovščini). Vzgojen je bil v krščanski družini in je kmalu začutil duhovniški poklic. Leta 1937 se je vpisal v nadškofijsko gimnazijo v Gorici. Med tovariši je bil priljubljen in vse je kazalo, da bo odličen duhovnik. Poznal je mučence komunistične revolucije v Mehiki in je bil tudi sam pripravljen na tako smrt. Iz znanih dejstev lahko sklepamo, da so komunisti pripravljali njegov umor. Po končani gimnaziji v juliju 1944 se je vpisal na teologijo v Gorici.

EMIL KETE

Tisto jesen je njegov oče resno zbolel. Komunistični aktivist v Gorici ga je spodbudil, naj gre obiskat bolnega očeta. Sošolec ga je odvrčal od tega in opozoril, naj bo previden. Emil je odgovoril: »Ne bojim se nikogar, saj sem nedolžen. Kaj lahko storijo z mano? Če se mi kaj zgodi, če me bodo ubili, kot so ubijali v Mehiki, bodo moje zadnje besede: Živel Kristus Kralj.« Odsel je domov. Njegov oče je umrl po šestih dneh. Neki »terenec« je spraševal, kdaj se namerava vrniti v Gorico.

11. novembra 1944 je skupaj z Nemci imel namen iz Ajdovščine potovati proti Gorici. Ti pa ga niso sprejeli, zato je šel naslednji dan peš. Na poti sta ga dve oboroženi ženski aretirali in predali dvema partizanoma pri Šempasu. V hiši, kjer je živela tašča njegove sestre, so zahtevali hrano in povedali, da imajo s sabo duhovnika. Tašča je spoznala Emila. Bil je zaprt v nekem hlevu. Potem sta ga odgnala nekaj kilometrov južno od Šempasa. Ustrelila sta ga v gozdu in ga le plitvo pokopala. Jeseni 1948 so njegovo truplo pokopali na pokopališču v Braniku. Emila Keteja so ubili kot nedolžno žrtev (komunizma) samo zato, ker je bil bogoslovec in študent teologije.

METOD BENEDIK